

РЕШЕНИЕ

№ 39585

гр. София, 27.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 61 състав, в
публично заседание на 20.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маргарита Немска

при участието на секретаря Мая Миланова, като разгледа дело номер **11269** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/.
Образувано е по жалба от Н. Ш. А., гражданка на С., ЕГН [ЕГН], с предоставен хуманитарен статут в Република България, лично и като законен представител на малолетния А. М. Ал Д., ЕГН [ЕГН], гражданин на С. с предоставен хуманитарен статут, чрез пълномощника си адв. Т. против Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/5123/01.10.2025 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – С., с която на жалбоподателката е постановен отказ за отпускане на еднократна помощ на семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас на училище по чл. 10а от ЗСПД.
В жалбата се поддържа, че постановения отказ противоречи на материалния закон. Допълнителни аргументи се извличат от формираната по сходни казуси практика на административните съдилища. Моли за отмяна на процесната Заповед.
Жалбоподателката редовно уведомена за съдебно заседание, се представлява от адв. Т., който поддържа подадената жалба и моли да бъде уважена.
Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – С., в писмен отговор излага становище за неоснователност на жалбата, като моли същата да бъде отхвърлена, съответно потвърдена оспорената заповед, като правилна и законосъобразна.
Редовно уведомен за съдебно заседание, ответника не се явява и не се представлява.
СГП не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.
Съдът, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

По делото не е спорно, че жалбоподателката Н. Ш. А., гражданка на С., ЕГН [ЕГН], е с предоставен хуманитарен статут в Република България. Същата е майка и законен представител на А. М. Ал Д., ЕГН [ЕГН], гражданин на С., който също е с предоставен хуманитарен статут.

На 19.09.2025 г. Н. Ш. А., в качеството ѝ на майка и законен представител на малолетния А. М. Ал Д., е подала Заявление-декларация № ЗСПД/Д-С-СК/5123 за отпускане на еднократна помощ на семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си, във втори, трети и четвърти клас на училище по чл. 10а от ЗСПД.

Към заявлението е приложено удостоверение изх. № 127/09.10.2025 г. (л. 8) от 15 СУ „А. М.“, [населено място] в уверение на това, че А. М. Ал Д., е записан за първи път като ученик в IV клас, за учебната 2025/2026 г.

Последвало издаването на Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/5123/01.10.2025 г. на упълномощено с изрична Заповед № 2201-РД01-0046/03.11.2023 г. от Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – С. лице като на основание чл. 10, ал. 4 ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗСПД, във вр. с чл. 10а, ал. 5 и ал. 6 ЗСПД, е отказана претендираната от жалбоподателката еднократна помощ за ученик. Мотивирана е с нормите на чл. 3, т. 3 и т. 5 от ЗСПД - детето не е български гражданин и Република България не е страна по международен договор за двустранно сътрудничество със Сирийската арабска република.

Заповедта е връчена на жалбоподателката на 07.10.2025 г. срещу подпис.

На 21.10.2025 г. е депозирана жалбата, по която е образувано настоящото съдебно производство.

По делото е приета административната преписка по издаването на оспорената заповед, а именно: копие от карта на чужденец с представен хуманитарен статут; удостоверение за пътуване зад граница за малолетно дете; удостоверение за продължаване на обучението на малолетното дете в IV клас през учебната 2025/2026 г.; Заявление-декларация № ЗСПД/Д-С-СК/5123; Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/5123/01.10.2025 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – С.; Заповед № 2201-РД01-0046/03.11.2023 г.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена чрез административния орган, в преклузивния срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, подадена е от надлежна страна по чл. 147, ал. 1 от АПК, срещу подлежащ на оспорване административен акт и е допустима.

По същество, същата е ОСНОВАТЕЛНА по следните съображения:

Съгласно чл. 168 от АПК при разглеждане на жалби срещу административни актове съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на обжалвания административен акт на всички основания по чл. 146 - дали актът е издаден от компетентен орган, в предвидената от закона форма, при спазване на материалния и процесуалния закон и в съответствие с целта на закона.

Съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 4 от ЗСПД във връзка с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице.

Обжалваната заповед е издадена от материално и териториално компетентен орган, в рамките на възложените му със ЗСПД и ППЗСПД правомощия, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание, при липса на допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила.

В хода на производството не се спори, че липсва подобен международен договор между Република България и Сирийската арабска република. Не е спорно и обстоятелството, че е предоставен хуманитарен статут за жалбоподателката и детето ѝ.

Спорът по същество е относно материалната законосъобразност на акта и съответствието му с целта на закона.

Отказът за отпускане на помощта по чл. 10а от ЗСПД е мотивиран с разпоредбата на чл. 3, т. 3 и т. 5 от ЗСПД, според която право на семейни помощи за деца семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната, както и бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Спорът по делото е правен и е свързан с наличието на противоречие на разпоредбата на чл. 3, т. 3 и т. 5 от ЗСПД с други нормативни актове. Носители на правото на семейни помощи за деца по чл. 3, т. 3 от Закона за семейни помощи за деца са семействата, в които единият от родителите е български гражданин, децата също са с българско гражданство и се отглеждат в страната. По делото е установено, че детето е сирийски гражданин. Действително по отношение на чужденците разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД предвижда единствено, че семейни помощи се предоставят на постоянно пребиваващите и отглеждащи децата си в страната чужди граждани, ако е предвидено в друг закон или международен договор.

Право на социално подпомагане имат българските граждани, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по закон да ги издържат лица, да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности съгл. разпоредбата на чл. 2, ал. 3 от ЗСП. От правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

На следващо място, Закона за семейните помощи за деца не съдържа изрична уредба на предоставянето на семейни помощи за лица с хуманитарен статут, но Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), уреждащ правния статут на лица като жалбоподателката, в разпоредбата на чл. 32, ал. 3 ЗУБ, предвижда, че чужденец, с предоставен хуманитарен статут, има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България. Чужденците с предоставена закрила могат да се включат в програми и проекти, съдържащи мерки за интеграция, при условията и по реда, предвидени в тях.

В тази връзка доколкото жалбоподателката и малолетното ѝ дете са чужденци с хуманитарен статут, те могат да се ползват от правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиване на територията на страната. От представените по делото доказателства се установява, че жалбоподателката фактически постоянно пребивава и отглежда детето си в Република България, има постоянен адрес в [населено място], видно от копие на издадената карта на чужденец с хуманитарен статут (л. 6) от делото, и правното основание за пребиваването е именно предоставената субсидиарна закрила по Закона за убежището и бежанците. Доколкото чл. 3 от ЗСПД, определящ правоимащите за семейни помощи лица, не разглежда чуждите граждани с предоставен хуманитарен статут отделно от чужденците с постоянно пребиваване, следва да бъдат съобразени разпоредбите на приложимото общностно право. В тази връзка релевантни са разпоредбите на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената

закрила. В т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е прието, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, същите следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право. Съгласно чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, държавите членки гарантират на лицата, на които е предоставена международна закрила, получаването в държавата членка, която им е предоставила такава закрила, на необходимите социални грижи, както е предвидено за гражданите им. Наред с това, в чл. 29, § 2 от Директивата е предвидена възможност чрез дерогация държавите членки да могат да ограничат социалните помощи за лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, до основните обезщетения, които се предоставят на същото равнище и при същите условия, както за техните граждани. Не се установява Република България да е заявила подобна дерогация. Същевременно, видно от т. 45 от преамбюла на Директива 2011/95/ЕС, семейните помощи за деца са сред основните обезщетения, за които не е предвидена възможност да се ограничават. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка. С оглед на това и още повече при положение, че България не е ограничила предоставянето на социални помощи на лицата, на които е предоставен хуманитарен статут, постановеният отказ за отпускане на желаната помощ по чл. чл. 10а от ЗСПД се явява незаконосъобразен поради несъответствие с нормите на Директива 2011/95/ЕС.

На следващо място съдът счита, че нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не е съобразена с разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, съгласно която държавите членки полагат грижи получилите статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила. Следователно налице е противоречие на националните норми с нормите на Директива 2011/95/ЕС и Директива 2004/83/ЕО. България като държава членка в тази връзка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка. Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, но съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до

основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. Предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход, както е посочено и в т.45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС. Предоставената международна закрила на жалбоподателката и на нейното дете, а именно хуманитарен статут по своята същност представлява международна закрила, поради което задължава всички власти, органи и институции да признават правата и задълженията им, както на български граждани. Изпълнението на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица /с предоставена международна закрила/ да гарантират получаване в държавата членка, предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка. Формираният в оспорения административен акт отказ от предоставяне на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД, мотивиран и с липсата на спогодба между Република България и Сирийската арабска република, е незаконосъобразен.

Предвид гореизложеното, настоящият състав намира, че постановеният отказ за отпускане на желаната помощ по чл. 10а от ЗСПД е в нарушение на нормите на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г.

Водим от изложеното съдът приема, че оспореният акт е незаконосъобразен и следва да бъде отменен, а преписката следва да бъде изпратена на административния орган за ново произнасяне по заявлението на Н. Ш. А., гражданка на С., ЕГН [ЕГН] за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 ЗСПД при съобразяване на дадените в настоящото решение указания.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София - град, III отделение, 61 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д–С–СК/5123/01.10.2025 г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – С..

ИЗПРАЩА делото като преписка на дирекция „Социално подпомагане“ – С. за ново произнасяне по Заявление-декларация № ЗСПД/Д–С–СК/5123/19.09.2025 г., подадено от Н. Ш. А., гражданка на С., ЕГН [ЕГН], в съответствие с дадените в настоящото решение указания за тълкуване и прилагане на закона.

ОПРЕДЕЛЯ 14-дневен срок за издаване на административен акт, считано от датата на получаване на настоящото решение.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл. 10, ал. 6 от ЗСПД.

СЪДИЯ: